

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-2-36 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 09-14/289-69
Karar Tarihi : 13.4.2009

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖR : Adnan AKGÜN

20 **C. ŞİKAYET EDEN** : Inteco Teknoloji Çözümleri Danışmanlık Enerji San. Tic. Ltd. Şti.
Cinnah Caddesi No:64/1 Çankaya/Ankara

D. HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILAN : Yazıcı Üreten Firmalar

E. DOSYA KONUSU : Yazıcı üreten firmaların garanti koşulları ile rekabeti sınırlandırdıkları iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ** : Başvuruda;
- Lazer Teknolojisi kullanan bilgisayar yazıcılarını üreten firmaların genel satış stratejisinin yazıcı fiyatlarının düşük tutulması ve karın tonerden sağlanması olduğu,
- Yazıcı üreten firmaların, yazıcılarda orijinal toner dışında toner kullanılması halinde yazıcıların garantisini kaldıracaklarını belirterek kendi tonerlerini fahiş fiyatlarla satabildikleri,
- Üretici firmaların bahsedilen bu uygulamasının Inteco firmasının satışlarını kısıtlandığı ve bazı kuruluşlara satış yapılmasını tamamen engellediği,
- Bu durumun ise pazarda haksız rekabet yaratarak kullanıcıların yaklaşık iki katı maliyetle toner tüketmesine neden olduğu

40 ifade edilmekte ve kendilerinin ve tüketicilerin mağduriyetine sebep olduğu iddia olunan tüketicilere orijinal sarf malzemesi kullanılmasını dayatan ifadelerin garanti belgelerinden çıkarılması ve Rekabet Kurumu ya da yetkili başkaca kurumlar tarafından belirlenecek standartlara uygun üretim yapan tesislerin ürettiği muadil ürünlerin garantiyi ortadan kaldırmayacağını tespit edilmesi talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 9.3.2009 tarih ve 1780 sayı ile giren başvuru üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen 12.3.2009 tarih ve 2009-2-36/ İİ-09-A.A.sayıllı İlk İnceleme Raporu 12.3.2009 tarih ve REK.0.06.00.00-110/73 sayılı Başkanlık Önergesi ile 09-14 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; şikayet dilekçesinde yer alan iddialar hakkında 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasının gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına gerek olmadığı ve başvuru ve taleplerin reddedilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Başvuru konusu şikayetin ekinde Oki Sistem ve Yazılım Çözümleri Ticaret Ltd. Şti. (OKİ), Hewlett-Packard Telekomünikasyon Çözümleri Ltd. Şti. (HP) ve Pera Bilgi İşlem Ürünleri Tic. Ltd. Şti.'ye (Pera) ait olduğu anlaşılan garanti belgelerine yer verilerek, bu garanti belgelerinin yukarıda özetlenen şikayet konusuna ilişkin ilgili maddeleri işaretlenmiştir. Buna göre, HP Garanti Belgesinin 8. maddesinde "*HP marka olmayan donanım, yazılım, arabirim, aksesuar veya orijinal HP üretimi olmayan sarf malzemelerinden; ... kaynaklanan arızalar sayılanlarla sınırlı kalmamak kaydıyla garanti kapsamı dışındadır.*" ifadelerine yer verilmektedir. Garanti kapsamının sınırlarını belirleyen OKİ'ye ait belgenin ilgili maddesinde ise "*Malla beraber kullanılan OKİ olmayan donanım, yazılım, arabirim, aksesuar veya Orijinal OKİ üretimi olmayan sarf malzemelerinden... kaynaklanan arızalar, sayılanlarla sınırlı kalmamakla beraber garanti kapsamı dışındadır.*" ifadelerine yer verilmektedir. Pera'ya ait garanti belgesi incelendiğinde ise, yukarıda yer verilen diğer örneklerden farklı bir şekilde, arızanın kaynaklanma sebebinden bağımsız olarak; "*Pera garantisi taşımayan ve Pera'dan veya yetkili satıcısından temin edilmeyen orijinal Lexmark kullanım malzemesi dışında malzemeler kullanılmayacaktır*" ifadesiyle orijinal Lexmark kullanılmayan sarf malzemelerinin ürünü garanti kapsamı dışına çıkardığı hüküm altına alındığı görülmektedir.

Yazıcı üreticisi firmaların teknik servislerinin yazıcıda yenilenmiş/doldurulmuş kartuş/toner/şerit gördükleri takdirde kartuş/şerit/tonerden kaynaklanmayan bir arıza halinde dahi bu arızaları tamir etmediklerini ve yazıcıyı garanti kapsamı dışında tuttukları iddialarının incelendiği Rekabet Kurulu'nun 17.6.2004 tarih ve 04-42/490-118 sayılı kararında üretici firmaların orijinal olmayan kartuş kullanımını tasvip etmemekle birlikte yasaklamadıkları (veya bu tür kullanımları engellemedikleri) sonucuna varılmıştır. 9.3.2009 tarih ve 1780 sayılı başvuru kapsamında yürütülen inceleme kapsamında da HP ve OKİ markalarının garanti kapsamını arızanın başka bir marka 80 üründen kaynaklanmaması koşuluna bağlı olarak belirlemeleri nedeniyle makul olduğu ve bu hükümlerin rekabetin sınırlandırmasına sebebiyet vermediği kanaatine varılmıştır.

Diğer üreticilerden farklı olarak Pera tarafından, garanti kapsamındaki ürünün arızasının kaynağına bakılmaksızın diğer markalı ürünlerin kullanılması halinde ürünün garanti kapsamı dışında tutulduğu görülmektedir. Bu durum ise şikayette iddia edildiği üzere Lexmark markalı yazıcıları kullanan tüketicilerin kartuş ya da toner kullanımlarında bu ürünler için Pera firmasına bağımlı kalmaları dolayısıyla kartuş pazarındaki rekabetten faydalanmamaları sonucunu doğurabilecektir. Bu bağlamda şikayet kapsamında rakipler arası bir anlaşmanın varlığını öne sürülmediğinden, 90 konunun yalnızca 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekecektir. Bu aşamada 6. madde kapsamında bir ihlalden bahsedilebilmesi için Pera'nın hakim durumda olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

Tablo: 2005 Yılı Yazıcı Pazarı Payları

Teşebbüs Unvanı	Tahmini Pazar Payı (%)		
	Inkjet	Lazer	Genel
HP	(...)	(...)	(...)
Lexmark	(...)	(...)	(...)
Epson	(...)	(...)	(...)
Canon	(...)	(...)	(...)
Zerox	(...)	(...)	(...)
Minolta	(...)	(...)	(...)
OKI	(...)	(...)	(...)
Diğer	(...)	(...)	(...)
Toplam	100	100	100

100 Pera'nın %(...)'nü temsil eden hisselerin Lexmark International Technology S.A. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebinin incelendiği 8.9.2005 tarih ve 05-55/843-229 sayılı Rekabet Kurulu kararında yukarıdaki pazar paylarına ilişkin tabloya yer verilerek, işlem sonucunda hakim durum yaratılmayacağı gerekçesiyle işleme izin verildiği görülmektedir. Bu bilgiler ışığında hakim durumda olduğu tespiti yapılamayan Pera'nın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği yönünde bir değerlendirme yapılmasının mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

110 Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre; başvuru konusu iddialara yönelik olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.